

Balkanski rat i narodna radikalna stranka.

Rijedko je kad istorija mogla zabi-
ježiti ravan primjer potpunog izjedna-
čenja težnja čitavog naroda jedne zemlje
sa radom jedne stranke, kao što je bio
primjer Srbije sa vladom Nikole Pašića,
koja je objavila bila rat Turskoj.

Pobjede Srbije u balkanskom ratu,
od kojih je pobjeda na Kumanovu bila
prva na redu, a ostala najznačajnija, pri-
padaju srpskom narodu. Ali balkanski
rat, pred sudom istorije, ostaje djelo na-
rodne radikalne stranke i njene mudre
politike. Ne samo s toga, jer ga je obja-
vila jedna vlada, koja je, iziživši iz te
stranke, našla se na upravi zemlje, i
time primila za nj odgovornost, već s
toga, jer je narodna radikalna stranka
vaspitala narod na taj veliki zadatak i jer
je ona spremila ovaj rat, vojnički i po-
litički.

Pripremni rad radikalne stranke na
vaspitanju naroda za ovaj rat i sabiranju
uslova za uspjeh u njemu ispunja jednu
glavu istorije Srbije. Te stranice naše
istorije ne mogu biti ni pokidane ni is-
krivljene, a da se ujedno ne smanji vri-
jednost srpskog naroda. Čitajući danas
otkrića iz bečkog arhiva, kako je jedan
nesrećni vladar Srbije ponudio bio Au-
striji na prodaju svoju rodnu zemlju i
kako se je u Srbiji našla jedna vlada,
da sa Austrijom učini jednu tajnu kon-
venciju, i ako ti tužni događaji nisu bili
ni ranije nepoznati, ne može se običi
pitanje: bi li došlo, ili kad bi došlo naše
oslobodenje, da narodna radikalna stranka
nije oborila takovog vladara i njegovu
dinastiju i da nije pregazila stranke, u
kojima su oni nalazili svoj oslonac?

Ne hoteci se zadržati na onom nužnom
otporu druge jedne stranke, koji će ostati
njena vječna sramota, da se izvrši na-
oružanje Srbije, mi ćemo iznijeti drugi
jedan primjer pravilnog širokog shvatanja
dužnosti prema zemlji, koji je pokazala
narodna radikalna stranka. Kad je rat
sa Turskom bio gotova stvar; kad je sve
svršeno bilo, sa vojničke i političke strane,
što je nužno bilo za obezbjeđenje uspjeha,
narodna radikalna stranka pozvala je bila
samostalnu stranku, koju je i tada
vodio Davidović, da ude u vladu, ne da
podijeli odgovornost za djelo, koje je
čitav narod proglasio kao svoje, već da
se pred stranim svijetom dokumentiše,
jednodušnost naroda i solidarnost njego-
vih stranaka. Na taj poziv dala je samo-
stalna stranka, na usta drugog vode, pok.
Draškovića, radikalnoj stranci odgovor,
da je rat sa Turskom ravan svatovskom
veselju i da je za nj dovoljna snaga
radikalne stranke. Taj odgovor nije samo
mogao značiti što i omalovaženje budu-
ćih uspjeha srpskog oružja, već je po-
kazao slabo shvatanje značaja i poslje-
dica rata sa Turskom, koji je, i pre po-
bjede na Kumanovu, samom objavom,
predskazivao neizbježnost drugog rata,
u kome će se ostvariti potpuna težnja
čitavog naroda i izvršiti uloga Srbije.

Ratna proklamacija Velikog Kralja
Petra, potpisana od vlade Nikole Pašića,
a sastavljena, ako se ne varamo, od nje-
nog člana, a sina primorske naše oblasti,
Ljube Jovanovića, istakla je kao cilj rata
i pravo Srbije, da izide na more. Na malo
mjeseci ranije Austrija je zaprijetila bila
Italiji, da, u ratu sa Turskom, operiše na
južnim točkama Albanske obale. Jasno je
bilo, da je isticanje prava Srbije na izlaz
na more, u proklamaciji rata protiv Tur-
ske, bilo naviještanje skore budućnosti, u
kojoj se neće tražiti jedna sitna tačka na
obali, albanskoj i crnogorskoj, već obu-
hvatiti čitava dužina obale jadranskog
mora, da se upotpuni oslobodenje našeg
naroda.

Istaknuli istorijski značaj zasluga
narodne radikalne stranke u balkanskom
ratu i njenog učesća u uspjesima tog rata,
iz kojih se izvodi početak oslobodenja
našeg naroda, mi se ne možemo oteći
nekim bolnim razmišljanjima.

Ovde, na našim obalama jadranskog
mora, bila je dočekana radikalna stranka
klevetom, da ona za njih ne mari i da
će biti gotova, žrtvovali ih za ma koju,
neprohodnu, albansku klisuru. Ta je kle-
veta došla od jugoslovenskog odbora i
primljena od onih, koji su se postrojili u
redove stranaka, koje Srbiji nisu htjele
dati sredstva za naoružanje, ni podijeliti
odgovornost za rat, to „svatovsko veselje“.

Posmatrajući uspjeh balkanskog rata
i mudrost, kojom su ljudi radikalne stranke
znali ih obezbijediti, kad je izgledalo, da
su dovedeni bili u pitanje, zar bi bilo
neopravdano pitanje: Zašto se nije osta-
vila radikalnoj stranci i njenim izvršnim
ljudima likvidacija evropskog rata? Kad
su se nekidan čitale riječi onog istog
Smodlake, koji je bio naš delegat u Pa-
rizu i napisao poznati članak „Rijeka ili
Skadar“, da on i njegovi neće nikud bez
Srbije, a da će svude poći pod njenim
vodstvom, mi u njima nismo našli iskrenog
kajanja za grijehove, učinjene u Pa-
rizu, koji su doveli do nesrećnog Rapalla,
a od kojih bi naš narod bio pošteđen,
da nije oduzeto bilo vodstvo radikalne
stranke.

Борба за динар.

„Заграбер Тагблатт“ доноси овај чланак,
који ради његове важности и актуелности
преносимо: Јавност постаје нестрпљива. Бех
више од мјесец дана, динар се стало поправља,
па се до сада подигао већ скоро за 100 по сто.
Уза све то се цијене роби нису промијениле.
О каквом падању цијена нема ни говора. О
томе смо се распиткивали код наших трго-
ваца, који су нам одговорили: Не можемо
продавати нашу робу испод куповне цијене.
Само у случају да дођемо до јефтине робе,
могли би одредити једну просјечну цијену. А
за то немамо средстава. Помањкање готовог
новца не допушта нам да радимо. Али трговци
немају право. Они не могу порећи, да имаду

пула спремишта робе, јер су спекулирали са
падом динара. Док им је било добро, док су
цијене из дана у дан расле и доносиле им
огромне зареде, могло се од њих чути, да су
ови добици само фиктивни, јер динар лада
Али пошто динар расте, они не ће да при-
знаду тај исти аргуменат и да сами себи
реску: доиста за нашу робу добијамо мање
динара, али тај динар много вриједи. У доларима
добивају исто толико као и прије, ако
не и више, али наши трговци то неће да
признају. Прије су трошили много динара, да
дођу до што више долара, а сада троше много
више динара, да дођу до још више долара.

Трговци можда неће бити задовољни са
нашим извозима, и ако баш они носе главну
кривицу за ниски курс динара. Робе и све
више робе нагомилавало се у нашим мага-
зинима. Они су били позаситљиви. Мислило
се да се још увијек налазило у рату, а за-
борављало се, да ће на овакав начин еконо-
мисана надобити незабјезиви слом. Нагомила-
вала се роба на робу, само да се динар си-
стематски сруши. Министарство финансија
сматрало је банке за кривце, па их је почело
притезати, а трговац се је смијао купујући
нацелу робу. Чим је динар пао, он је био
први, који је дигао цијену роби. То се може
математички доказати. Напокон дошао је по-
моћник министра финансија на то да не
банке, већ трговци обарају динар. И покушао
је да се динар подигне.

Идеја динара, који је динар пао, он је био
први, који је дигао цијену роби. То се може
математички доказати. Напокон дошао је по-
моћник министра финансија на то да не
банке, већ трговци обарају динар. И покушао
је да се динар подигне. Идеја динара, који је
динар пао, он је био први, који је дигао
цијену роби. Изгледа да је овај пут
пронађен.

У случају да влада успије с једним jakim
снижењем цијена, онда треба да се на исти
начин снизе цијене земаљским и индустриј-
ским производима. Са забрапом извоза и про-
хибитним порезима није се могла снизити
цијена земаљским производима и благу. Ци-
јене код нас и осим тога стоје изнад свијетске
паритете. Цијене ће се роби само онда сни-
зити, ако је продуцент присиљен своју робу
продавати.

Трговци треба присилити, да продају
робу уз цијене, које одговарају данашњем
стању динара. Ако башке откажу даље кре-
дите и досадашње обуставе, наскоро ће се
постигли циљ. Дакако криза се неће моћи де-
финитивно уклонити, или се можемо трешити
тима, да су такве кризе проживјеле и друге
државе, па ни једној нису нашкодиле. Пропаст
појединих тртки не значи за наше господа-
рство ништа. Помоћу обуставе кредита ци-
јене ће нагло пасти, а помањкање новца биће
одстранено. Државе са добром валутом имају
новца на претек. Помоћу одстраења по-
мањкања новца, наше ће се господарске при-
лике средити.

Борба за динар своју прву етапу побје-
доносно је завршила. Динар се диже! Сада је
на реду друга етапа: падање цијена и одстра-
њење помањкања новца. Немамо разлога а
да не вјерујемо, да ћемо и другу етапу сретно
пробродити. Ми сами морамо у то вјеровати —
и пobjеда ће бити лакша.

Писмо из Београда.

У Београду, 19 октобра.

Треба нарочито истаћи два важнија момента, са прве седнице Нар. Скупштине.

На питање земљор. посланика Чедо Станковића: зашто је забрањен био земљораднички збор у Шибенику?, Министар унут. Дела, г. Тимотијевић је одговорио: да не зна, да ли се забрањују зборови, али зна, да је примио депешу, у којој се каже, да земљораднички посланици псују мајку и бога влашкога Београду и Скупштини и кажу, да ће они бирати краља, који се њима допада.

Ако су тачне информације, које је примио министар о поступцима далматинских земљорадничких посланика, тад се не може наћи ријеч, довољно тешка, за њихову осуду.

Други момент прве скупштинске седнице јесте појава и говор бившег Радишевог посланика, Дра. Хајалера. Његова је појава, ако не догађај веће важности, а оно свакако интересантан догађај. У толико је интересантнија, што се је г. Хајалер, и својим доста песничким говором, представио у политичкој боји, која је, у пуној супротности, са политиком Степана Радиша.

Док је Хајалер говорио у скупштини, други један Радишевац, прави, а не појакнић, седео је у галерији. Он је допутовао у Београд, како сам тврди, у своје име, да се информиса о ситуацији. Посетио је републиканце и земљораднике, па се је повратио у Загреб, поневши из Београда повољне утиске.

У односима двију јаких владиних група још нису све ствари доведене на право место. Погоршавашу их неки екстремни елементи демократске странке. Акција г. Анђелића, да употреби све против радикалне странке, и заједно, које он налази у помоћи њиха Демократске Странке, г. Љ. Давидовића, погоршавају односе до мере, која није далеко да раскида.

У скором избору председника скупштине,

у коме ће др. Рибар, због свог учешћа у загребачком конгресу, паћи на отпор радикала, озбиљан и начелан, може се исполити погоршани однос двију владиних група. Или ће се тада избор споразумно извршити, или ће он подрити основе коалиције.

Političke vijesti.

Venzelos dolazi u Beograd.

У Београду се очекује ових дана долазак Вenzelosa. Он ће тражити дипломатску помоћ наше Краљевине Србској на предстојећој конференцији.

Engleska za Njemačku.

Lord Beveridge piše u »Sunday Expressu«, da narod Velike Britanije mora priznati, da je Njemačka ekonomski i finansijski propala. Čim istekne rok sadašnjem moralitorijumu, opet Njemačka neće biti u stanju da plaća reparacije. List zahtjeva od engleske vlade, da otvoreno i jasno kaže Francuskoj, da Francuska u Ovu mah ne može računati na nakuva plaćenja od strane Njemačke.

Mađarski i talijanski fašiste.

Mađarski se fašiste hvale u listu »A Nap«, da ih talijanski fašisti pomažu puškama i mitraljezima. Mađarska vlada do sada još nije ništa preduzela, ma da joj je poznato, da »Mađari, koji se bude« stalno naružavaju svoje prišaste.

Razmjesta diplomatata.

Po zadnjem ukazu nastupaju u našoj diplomatskoj službi ove izmjene: Dosadašnji ministar Dvora Dragomir Janković ide za poslanika u Madrid, a na njegovo mjesto dolazi naš poslanik u Bukarestu Čolak-Antić, a za poslanika u Bukarestu ide Rajko Vintrović, dosadašnji gen. konzul u Berlinu. Za šefa odjeljenja za izvršenje međunarodnih ugovora umjesto Koste Ristića dolazi dr. Otokar Rybarž. Za gen. konzula u Kairu ide dosadašnji gen. konzul u Bukureštu Sviloković. Dosadašnji sekretar u ministarstvu inostranih djela Šumenković imenovan je konzulom u Zadru. Konzul u Marseilu je otpušten. Za direktora političkog odjeljenja u Min. Spolnih Djela dolazi Branko Lazarević, a dosadašnji direktor Miroslav Janković ide za otpravnika poslova u Bruxelles.

Модерно уређена

„Нова Штампарија“

у Шибенику

препоруча се п. н. опћинству.

Dnevne vijesti.

Jadranska željeznica.

У сиботу су поšli из Београда представници америчког друштва за изградњу железница и пристаништа у нашој Краљевини, у пратњи неколике наших инжењера, да на самом терену проуче пројект трасе за јадранску пругу.

Zajam Beograda.

Београдска општина stupila је у pregovore са једним америчким друштвом за закључење zajma од 150.000.000 динара. Овај би се zajam из специјално употребити за уређење Београда и за подизање савског и дунавског жеља.

Naš zajam u Čehoslovačkoj.

У прашким финансијским се круговима тврди, да ће наша Краљевина добити од Чехословаčke 500 милијуна Чс. kr. zajma, за набаву текстилне робе у Чехословаčkoj.

Kraljev dar.

Нj. V. Краљ Александар одредио је из своје цивилне liste 24.000 динара, као своју сталну годишњу помоћ Народној Позоришту у Скопљу.

Prosveta na ostrvu Hvaru.

Prema dobivenim podacima u ministarstvu prosvete školske 1921.-1922. godine na ostrvu Hvaru bilo је 35 škola sa 83 nastavnika (37 muških i 46 ženskih). Od njih је bilo 35 stalnih a 48 privremenih. Dака је bilo u zahvaštima 70, u nižim osnovnim školama 3413, a u višim 320. Svega је bilo dака 3603. Školske 1920.-1921. godine svršilo је osnovnu školku 353 dака, od kojih su njih 150 produžili dalje školovanje. — I dok ovaко stojimo sa školskim planjem na otocima i uopće u Primorju, kako је u Bukovici, Kotarima, Krnjskoj i Drniškoj krajini i uopće u cijeloj sjevernoj Dalmaciji?

Из околице.

СКРАДИН, 22. X. 1922.

Путеви. Познато је да су скорашње поплаве много оштетиле државне, опћинске и сеоске путеве. То су јавиле све новине, па и овај наш лист. Узрок тим непроцењивим штетнама нити је ко јавио, ни за то питао, и ако је то много важнија од претходних штетана, нашене путеве. За то мислимо да је наша дужност, да објавијемо и јавност и позване о правом узроку О опћинским и сеоским путевима нећемо говорити, јер они су одавно постали непроходни, да им ни поплава није могла много квара да нанесе. Остају државни,

PODLISTAK

Sa sokolskoga sleta u Ljubljani.

Љ. JOVANOVIĆ.

Orlove će, ovako izdvojene, držati i imati bolje pod rukom, to je jasno; ali što ćemo s ostalima? Ona svoj uticaj na njih unapred preseca. Kad bi u sokole ulazili i oni katolički omladinci koji su sad orlovi, crkva bi, naravno i nesumnjivo, mogla na njih i dalje uticati, a pored njih i preko njih uticala bi još i na ostale, pa čak i na one koji nisu katolici. Ali kad već postoje orlovi, zar je neophodno da se oni ovako tude i da budu u ovakvoj protivnosti sa sokolima? zar oni, i jedni kao god i drugi ne moraju inače svaki dan zajedno živeti, zajedno služiti, pa zajedno i umirati? U svom slobodnom narodu, u svojoj slobodnoj državi mnogo је više zajedničkoga svakom članu, starom i mladom, nego što bi pretpostavljalo odvajanje koje sad sprovode katolički krugovi o kojima govorimo.

Ostale struje u Slovenačkoj sve smatraju sokolove kao svoje. Od njihovih političkih stranaka na sletu su imali svoje predstavnike i samostojni kmetici, i socijal-demokrati, i demokrati i nacionalni socijalisti i ono radikalnih preteča što se ondje počelo javljati.

Takim, gotovo opštim, raspoloženjem sokolskoj је povorici, baš да i drukčija bila, unapred bilo obezbeđeno да će бити lepo primljena.

Ali ona је bila tako veličanstvena, i tako skladna i lepa, i tako dirljiva, да је brzo ponela gledaoce i držala ih u stalnom zanosu. Klicalo се bez kraja, mahalo rukama, rupcima, kapama; oko је često, vrlo često suzilo: grlo се stezalo, grcalo се. Od onog silnog mnoštva što је pod suncem klicalo u povorci i pored povorke — računа се da је bilo na sto hiljada glava — stvarala се jedna jedina duša.

Isto се snažno osećanje stvaralo i iskazivalo na sletištu. Po sedištima, među onim čistim linijama, presadenim iz starih srpskih arhitekturnih spomenika nemanjičkoga i kosovskoga doba, sedalo се stalno po 30—40.000 ljudi. Dovoljan је bio mali povod pa да među njima nastane dugo klicanje vezbačima, kralju, državi, vojsci.

Kralju s kraljicom, kao god i u deliovanju povorke pred univerzitetom, klicalo се burno s velikom predanošću, i pri dolasku i pri ispraćaju, i za vreme dok је posmatrao vezbe i onda kad i nije bio prisutan.

Vojsku по позdravljali osobito toпло, а она је то potpuno zasluživala i по onim mladim vojnicima koji су је predstavljali na sletu. 14. og. после podne radilo је 2880 vojnika pod uzajem i ostalom ratnom spremom tako pravilno, tačno, lako, kao да су ih godinama spremali dobri učitelji.

Po 360 dečaka i 360 devojčica ljubljansko-ga naraštaja, zajedno s drugovima iz Beograda i još nekih mesta, pokazali су krasne primerke onoga što се sprema за sokolsku budućnost, kao što су ranijih dana i ljubljanske škole po-

kazale šta one rade i pripremaju за zdravi telesni i moralni razvitak novoga pojasa.

Čudno mi је samo bilo да osim gospode ministara niko drugi ni iz ministarstva prosvete ni iz ministarstva vojnog pa ni iz glavnog deneralštaba nije bio, kao izaslanik, na sletu. Češka је vlada poslala čitav štab oficira stručnih за ovaj posao. Našim kao да nije bilo potrebe videti, proučiti, referisati, predložiti, nastojavati да се predloži usvoje i — izvršuju! Valjda је u nas, i u vojsci i u školama, sve već posvršavamo? Daj Bože да bude, ali znam да od sada nije, i да је potrebno iz beogradskih centrala postojano i odlučno nastojati да kako komandanti i svi oficiri, tako i upravitelji i nadzornici svih naziva i svi nastavnici baz razlike rade s punim razumevanjem i dobrom voljom na izradivanju one lepe zajednice između vojske, škole i sokolsva kako се videla kod onih koji су u Ljubljani vezbali.

A vezbalo се vrlo lepo. Може се slobodno reći да kako u vezbama 13. og. i 15. og. после podne tako i drugim vezbama i međunarodnim utakmicama nismo ostali postidni pred nama samima i pred onim mnogim sudijama i posmatračima koji су imali videti šta smo dosad uspeli uraditi. I за taj uspeh i ocenu imamo naročito zahvaliti Slovincima. Kod Hrvata се, zbog poznatog razdora, opaža izvesna zabuna koja im nije dopustila да ispolje sve što mogu, а Srbi се pored sveг napora, koji је očevidan, još nisu kako treba pribrali, od ratnih nevolja i gubitaka niti су се dovoljno usredsredili.

(Svršit će се.)

од којих се могло отклонити већи дио штета, да није било једне, рецимо, иррационалне штедне. Још од прошлога маја Грађевина Управа — цезамо дали по налогу или из властите иницијативе — обуставила је множини цестара за вријеме љетне сезоне, плату. На цести Скрадин — Брибирске Мостине остао је само један цестар, а на оној Брибирске Мостине — Стара Страна такођер један. Услед прољетних киша јарци (канални) остали су затрпани, а преко љета није имао ко да их очисти, јер цестара није било. Услед дуге тешке суше, цесте су биле претрпане прашином. Прва киша претворила је прашину у блато, а мало јача справља је блато у већ претрпане јарке. На тај начин изведена је вода из својих корита и догодило се је оно, што су упућени још овога љета прорицали.

Надамо се да Грађевина Управа неће поновно да учини ову, за државу скупу погрешку.

КИНИН, 22. X. 1922.

Петров у Книну. — Вечерас је отпутовао из Книна за Метковић чувени руски проповиједник и Апостол Живота и Љепоте: професор петроградског универзитета г. Григорије Петров. Он је овђе био два дана. 21. одржао је предавање: *О васпитању Народа*, а 22. *О стражењу великих људи*.

Предавања су одржата у новој Сокољани, коју је Соко Кнински себи подигао. То је велик павиљон, са лепим прочемом, украшеним у грчком стилу. На згради кочи се горди натпис „Соко себи“.

Велика сала, у глави које је и астерда, била је дупком пуна. Око 500 изабране публике дошло је, једно лијепе ријечи, да саслуша г. Петрова, испред којег је његова фама долетјела у Книн и приуговорила му дочек и пријем, каков мије суграђани нису били ничини да удесе заслужним људима ове наше земље.

Ако су ова предавања г. Петрова получила стварна и формална успјеха, треба на првом мјесту захвалити заузетним госпођама книнским, а особито добротном Задужи Српкиња книнских, које су се својски заузеле, да предавања, што бројније и што одличније, буду посјећена.

На предавање *О стражењу великих људи* долетјело је и велики број земљодјелаца из околних села, у којима лежи много заклопано благо, многи неизабрушени бриљанти.

Пусте свијетле угашене стоје и чекају милосрдну руку учитеља и свештеника, тих народних раденика и просвјетитеља, које народ до сада без оправдана разлога и без икакве користи храни, — да их ужеже, па да својом свјетлошћу и освјетле и агрину и животу поведу лијепу, питому и умну бистру книнску крајину.

Грађани кнински пробудјени и одушевљени пламеним ријечима Пророка Љепоте и Живота, и у жељи да чим скорје опет саслушају госта Петрова, *одмах* упутише Краљ. Министарству Просвете, молбу, да им пошаље гост. Петрова опет у децембар, кад он заврши у Боки Которској циклус својих предавања, памјењених мтое крају.

Испративши га на колодвор државне железнице, књињани га поздравиле у чврстој нади на скоро виђење.

J. Б.

Градске вијести.

Desetgodišnjica Kumanovske Bitke. Јутрос на дан проslave desetgodišnjice Kumanovske Bitke, sav je grad osvanuo iskichen državnim i narodnim zastavama. Cio grad prosto pliva u moru zastava. Опћина је жућер издала проглас на грађане у ком подсјеча на данашњи дан 1912. године кад је Шибеник онако величанствено прославио ону велику побједу „гђено је наша Слава послала своју највише и најљепши барјак, симбол нашог опћег народног погледа на вјекovima žudeno sunce slobode“. Јутрос у 7 сати градска је глашва обилазила градом. У 9 сати одржано је у Столној Базилици, а у 9 и по у срп. православној цркви благодарење и помен борцима за ослобађење и уједињење, уз судјеловање свих грађанских и војних власти, као и оних друштava и корпорација, те мноштва грађанства.

Koncert gdje Maje Strozzi održat će se у петак део 27. тек. мј. у Кину „Тесла“. Потанје у посебним огласима и програму.

Гласило „Јадранске Страже“. Управа у Сплиту јавља, да није могла 1. септембра почет издавати своје илустровано гласило ради овећих техничких потешкоћа, које су се непредвидене биле појавиле. Ктому наступио је пораст наше валуте, па је управа узела и то у обзир чекајући пад цијенама у папиру и другом потребитом материјалу. Међутим су редакција и администрација гласила даље радиле на свим предрадњама и ових дана довршава се све потребито за организацију листа. Израдени су већ многи клисеји из живота наше младе ратне морнарице, 5. 1. јануара излазиће као илустровани часопис „Јадранска Стража“ као мјесечник на 40 страница великог формата. Редакција је повјерила генералном секретару Јадранске Страже проф. Силвију Алфревићу. Цијене за претплату бит ће сва своједобно јављено.

Правилник закона о становима. Још крајем овог мјесеца министарство социјалне полити-

ке обнародоваће правилник за извршење закона о становима, чији је нацрт већ објављен. Овај правилник добија обавезну снагу за све грађане и власти од 1. јануара 1923. године, а његове одредбе о прорачунавању закупних цијена и о образовању нових стамбених власти од дана обнародовања у „Службеним Новинама“. Прописима овог правилника не могу се служити власници кућа ни закупци, који нису платили порез за предпоследње тромјесје.

Запустањена дјеца. Државна полиција у недјелу на већер провела је рацију покварене и запустањене дјеце, која ништа не раде, већ се gola и боса скитāju по граду и чекају на обали, да се увуку у коју ладу или пароброд и да што укрادу. Нажалост овакове запустањене дјеце има у Шибенику и превише. Опћина би морала што учинити и побринути се за ову дјецу.

Не иде им у главу. Неким нашим трговцима, неиде никакo у главу, да има неко над њима да им одређује цијене пошто се продавати ово или оно и да они морају сваком по исту цијену продавати те неће никакo да у својим радњама држе извјешене цијенике. Државне власти својем о том рачуна труде се да тај трдoкorni свијет науће поштивати законе. И нема дана да државно редарство не пријави суду по неколико трговца. Али изгледа да све то слабо помаже, зато би суд морао употребити мало строже мјере против оних, који неће да поштују државне одредбе.

У фонд Филхармоничког Друштва дароваће да поште благопокојну успомену Јосипа Кулића: Уд. Марковић Дин. 20. Мате Голузић Кин. 5. Брача Грубишић Д. 10. Крсте Штркал Д. 5. Фране Карадјоле Д. 10. Крсте Сунара Д. 10. Иван Мерлак Д. 10. Да пошти успомену Анкула Грубишић-Ровило род. Сунара. Крсто Сунара дин. 20. Дароватељима Управа харно захваљује.

На продају један велики тјисати (торку) за маслине. Обратити се уредништву листа. 1—3

Brzojavne i telefonske vijesti

Пред Кумановску прогласи

Краљ на проslavi. — Одлазак владе и послоника на Куманово.

БЕОГРАД, 24. У недјелу је одржана сједница министарског савјета, на којој је г. Пашић саопчио, да су Нј. V. Краљ и Краљица отпутовали на Куманово. Затим је саопчио министар војни, да је добио писмо од чехословачког министра војног, који приликом проslave Kumanovske Bitke шаље братски поздрав нашој војсци са стране чехословачке војске.

Влада је одлучила да на дан проslave Kumanovske Bitke потпише указ, којим се сви народни посланици, који су били у Нар. Скупштини за вријеме кумановске битке одликују орденом Sv. Save IV. stepena. Исто ће тако поднјети на потпис указ о одликовању чиновника, који су имали бити одликовани за вријеме Краљева вјентанја.

Министар Жерјав испричао се је својим друговима, да ради слаба здравља не може на Куманово. Он путује у Лjubljану. На то су били одобрени ванредни кредити министру финансија и градевина.

БЕОГРАД, 24. У недјелу у 11 сати и 35 часа отпутовао је на Куманово Нј. V. Краљ и Краљица, кнез Арсен и грчка краљица Јелисавета, која наставај пут за Атenu.

БЕОГРАД, 24. Синоћ су отпутовди на Куманово чланови владе и то: Пашић, Вukiћeвић, Прибичевић, Рађајловић и Милановић. У Београду остају Тимотијевић и др. Нинчић, а остали министри отпутовали су данас. На Куманово је отпутовао и др. Trumbić. Са владом је отпутовала и чехословачка делегација, која се положиће вијенак на гроб кумановских хероја. Синоћ у 6 сати и по, отпутовали су и народни посланици на Куманово. С њима је пошао кр. намјесник за Хрватску Demetroviћ са хрватским делегацијама, те др. Smoldiaka и др. Čingrija.

Smrt Jaše Tomića.

БЕОГРАД, 24. У Новом Саду преминуо је у недјелу и 6 сати у јутро истакнути радикални првак из Војводине и дугогодишњи уредник „Заставе“ Јаша Томић. У сваком националном реду

био је још Јаша Томић међу првима Данас у Београдској проslavi бити му је величанствен спровод.

Нови намјесник за Босну.

БЕОГРАД, 24. Потписан је указ, којим се поставља кр. намјесником у Сарајеву, досадашњи mostarski окружни начелник Лjуба Вуловић.

Revolucionarna agitacija у Grčkoj.

АТЕНА, 24. Јућер је овђе одржан велики збор, на ком је закључено, да се проведе револуционарна агитација за обрану Тракије.

Напшење уротника.

BERLIN, 24. У ствари атентата на државног kancelара dra Wirtha уапшено је до сада 12 особа.

Program engleske vlade.

LONDON, 24. Према новинским вјестима програм владе Bonar Lawa садржи ове тачке: 1. Што мање интервенција на копу; 2. Пријатељски односи између Француске и Englesке као основа европске политике; 3. Ограничење ванјашких акција нарочиито на Оријенту; 4. Организација трговине са колонијама; 5. Враћање пријашњим традицијима конзервативне владе; 6. Стедња у државном буџету; 7. Снизивање пореза.

Agitacija Lloyd Georgea.

LONDON, 24. Lloyd George намјерава доскора подузети политичка путовања у сјеверну и западну Englesку, Škotsку и Wiels.

Odgoda Istočne konferencije.

PARIZ, 24. Јућер је у министарство ванјашких послата stigla nota Lorda Curzona, у којој engleska vlada молди, да се истоћна мировна конференција одгоди, пошто она не може пристати на дан 13. новембра, јер ће баš у то вријеме бити у Englesкој изборна кампања у пуном јеку. Nota наводи да је нова engleska vlada само провизорна и да не може преузети никакове обвезе.

Избори у Englesкој.

PARIZ, 24. Држи се да су избори у Englesкој одређени за 18. новембра о. г.

Burze.

ZAGREB, 24. Deviza: Beč 0.0814, Berlin 1.24, 1.26; Italija 256, 258; London 270, 275; New-York 60, 60.50; Paris 418, 453; Prag 202.50, 201; Zürich 11.30, 11.36; Valute: dolar 58.60; tal. lire 150; чехосл. круна 198, 202.

ZÜRICH, 24. Deviza: Zagreb 251.50.

Pravu bos. šljivovicu, Likere, Med. Konjak, Rum за čaj, Mastiku и најфинији Špirit prodaje на велико уз врло умјерене цијене стара твртка **Marko Livnjaković,** Banja Luka (Bosna). (3—6)

СРПСКА БАНКА Д. Д. У ЗАГРЕБУ

Основана године 1895.

ФИЛИЈАЛА У ШИБЕНИКУ (Обала).

Бројави: СРБАНКА.

Деоничка главница К 162,000.000. Резерве К 54,000.000. Улошци преко К 400,000.000.

ФИЛИЈАЛЕ: ДУБРОВНИК, КНИН,
НОВИ САД, (Централни Кредитни
Завод, као филијала Српске Банке),
СМБОР, СПЛИТ, СУБОТИЦА.

АГЕНТУРА дубровачке филијале у ГРУЖУ.
АФИЛИЈАЦИЈЕ: БЕОГРАД (Поднонавско
трговачко и акционерско друштво),
БОС. ШАМАЦ: СРПСКА БАНКА.

РОБНИ ОДИО: свих врста брашна,
колонијала, француских боја прве
врсте итд. Складиште у властитој
кући. Цјеници на заштјев бадава.

Најповољније укамаћује улоге на уложне књижице и на текући рачун, те обавља све банковне и берзанске послове најкулантије. — Са свима је већим мјестима Еуропе у директној пословној вези, а тако исто и са Сјеверном и Јужном Америком.

12

КОНОБА СТАРОГ ДЕСЕРТНОГ ВИНА „МАРАШТИНА“ ВАСО ЧОК и ЈОВО ПАКЛАР ШИБЕНИК (Далмација)

❖ ЧОК И МАНОЈЛОВИЋ ❖ ФАБРИКА ЦРКВЕНИХ ВОШТАНИХ СВЕЋА ШИБЕНИК (ДАЛМАЦИЈА)

Израђује црквене воштане свеће сваке величине. — Специјална парада
свећа са натписима: „Ко Крсно Име слави оном и помаже!“ и „Мир
Божји, Христос се роди!“

POZOR VINOGRADARI!

Stigao nam je:

NATRIUM BISULFIT NATRIUM BISULFIT

najbolje sredstvo za uzdržanje vina, potpuno
čist, iz prve francuske tvornice kemikalija.

BRAĆA MAKALE - ŠIBENIK

10

ЂУРО ВОЈВОДИЋ - КНИН ТРГОВИНА ЗЕМАЉСКИХ ПРОИЗВОДА НА ВЕЛИКО И МАЛО

Бројави: ВОЈВОДИЋ - Книн.

Телефон број 3.

Алекса Баљковић - Скрадин - ЋЕВРСКЕ ВЕЛИКОПРОДАЈА СОЛИ

позружница

Трговина сваковрсном робом у јестиву, грађевиним предметима,
кожама, рукотворинама, житији, гвожђарији, стаклу, порцулану,
ситнарији. — Папирница. — Све на мало и велико.

Позор путници! Гостиона у Ћеврската са врућим и
хладним јелом као и снака згода са
великим обором. — Шталама за коње, карове, кочије, ауте. — Кре-
вети за путнике. — У свако доба отворено са брзом послугом уз
најнижу цијену. — Препоручујем се п. и. путницима и пријате-
лима за што бољи посјет.

17

НОВА ШТАМПАРИЈА - ШИБЕНИК

Штампарија је снабђевена свим модерним
ћирилским и латинским писменима, те врским
стројевима на електрични погон. — Прима на
израду све званичне, трговачке и парохијалне
тисканице, те остале радње спадајуће у гра-
фичку струку. — Складиште свих тисканица за
српске православне цркве и парохијска звања.

РАДЊЕ СЕ ИЗВРШУЈУ БРЗО И ТОЧНО.

STIPE ŠARE - ŠIBENIK (Dalmacija)

Telegrami: ŠAREST - VELIKOPRODAJA ŽITARICA I ZEMALJSKIH PROIZVODA - Telegrami: ŠAREST